

Fra den tyske bibliofili og illustrationskunst

Næppe mange danske bogvenner gør sig klart, hvor mangfoldige bestræbelser der udfoldes inden for den vesttyske bogverdens bedste kredse. Den førende kender, dr. Georg Kurt Schauer, gav antydninger heraf i *Bogvennen* for marts 1969, og i tilknytning hertil anmeldtes et smukt og instruktivt billedværk af Wolfgang Tiessen, hvis »forsendelsesboghandel« ved Frankfurt (Nachtigallenstrasse 6, D 6078 Neu Isenburg 2) er et centrum for distributionen af dyre som billige bibliofile bøger; hans *Rundbriefe für Freunde moderner Buchkunst und Graphik* omtaltes i *Bogvennen* november 1966 og udkommer stadig – faktisk som et lille men lødigt tidsskrift.

Ikke mindre idealistiske er et par andre og større egentlige tidsskrifter, som her skal præsenteres. Det ene, *Illustration 63*, begyndte at komme i 1963, udgivet af Curt Visel (Seyfriedstrasse 15, D 894 Memmingen). Oplaget var i begyndelsen 100 eksemplarer, og betaling af et nummer var den nødvendige forudsætning for, at næste hæfte overhovedet kunne sættes i produktion. Siden er oplag og størrelse kravlet op ad stigen, og *Illustration 63* fremtræder nu som tre statelige hæfter i A4-format om året, i 650 numm. eksemplarer og med 46 DM som den højst rimelige års-abonnementspris. Emnerne er overvejende aktuelle, delvis dog historiske, illustrationerne talrige, typografien nobel, og – så utroligt det kan synes til prisen – hvert hæfte indeholder en række løse blade, originalgrafik oftest kombineret med en tekstside fra den bog, hvorfra illustrationen stammer. FfB-medlemmer, der erindrer, hvor spændende det var at få Godt Bogarbejde med prøvesider i en mappe (1942-43), vil skønne, hvor værdifuldt det er at få løbende sendinger af sådanne originalgrafisk-typografiske opslag fra smukke bøger, der sjældent eller aldrig ses i Danmark.

I 1969 har *Illustration 63* bl. a. bragt artikler om billedinitialernes historie, om Insel Verlag's bogkunst og en meget spændende lille opsats af den schweiziske kunstner Felix Hoffmann om spejlvendingens betydning for billedopfattelsen; forlæggeren gav beredvilligt tilladelse til at

Træsnit af Went Strauchmann til George Orwell: *Animal Farm* (Kammerat Napoleon).
Illustration 63, 1969

trykke den i *Bogvennen* nr. 8 og udbad sig et bidrag fra Danmark, hvorfor hans nr. 1970/2 bringer en artikel om C. Volmer Nordlunde og hans H. C. Andersen-serie. Flere ikke-tyske bidrag end før er stillet i udsigt.

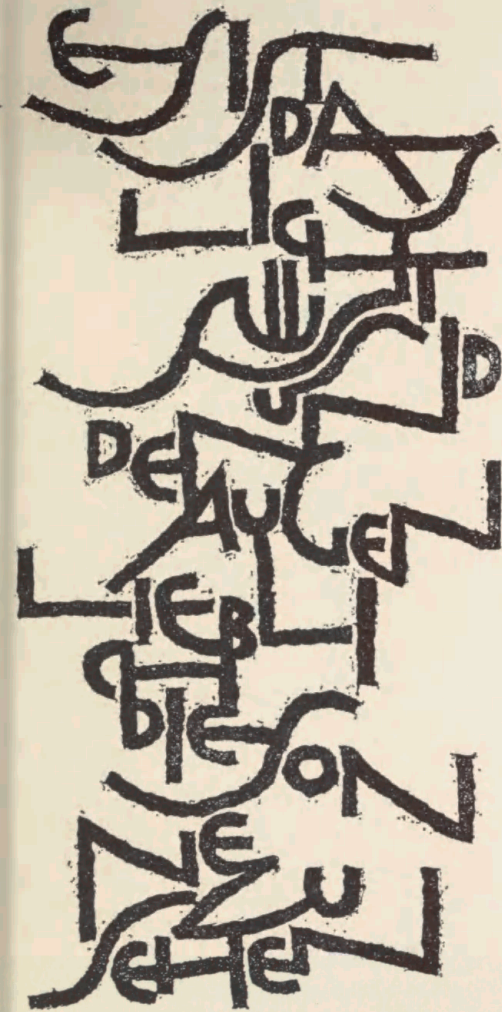
Endnu mere eksklusivt, men bredere i den tilsigtede emnekreds, er et helt nyt tidsskrift: *Sigill, Blätter für Buch und Kunst*. Det begyndte at udkomme i 1969 og koster 48 DM pr. hæfte à 52 s. omtrentligt i A4-format. Hæfterne udkommer efter tid og lejlighed. Oplagstallet 300 er fastsat ud fra hensynet til mulighederne inden for nogle af de originalgrafiske teknikker. Også *Sigill* vil nemlig i udstrakt grad lægge vægt på grafik, der her indgår som en fremtrædende del af selve hæftet; men artiklerne vil være spredt over en række emner også uden for bogkunsten. Dette tidsskrift udgår fra den fornemme Otto Rohse Presse (Blumenau 86, D 2 Hamburg 22), der ligesom Tiessens og Visels firmaer udgiver forskelligt inden for feltet grafik og kunstnerisk illu-

stredede bøger. Spinkle, kræsne farvekobberstik af stor skønhed er Rohses eget bidrag til Sigill's første hæfte, og kunstneren vil om ikke af navn så af gavn være kendt af enhver, der har en smule forbindelse med Forbundsrepublikken, idet hans produktion omfatter to dagligserier af tyske frimærker (foruden en del særfrimærker), både de små træsnitagtige bygninger fra 1964ff og den nugældende kobberstukne serie.

Fabelhund. Træsnit af Otto Rohse, 1959

*Es ist das Licht süß und den Augen lieblich,
die Sonne zu sehen.* Grafisk blad af Hans-Joachim Burgert

Fristende var det at gå nærmere ind på Rohses indsats som illustratør og privatpresse-ejer, men det er uden for rammerne af denne opsats, og ved at oplyse, at Bertold Hack har skrevet en større artikel herom i *Imprimatur* 1967, får vi samtidig nævnt dette ikke nye, men stadig levende omfangsrige sidestykke til vor mere beskedne Bogvennen.

Et tredie tysk indtryk stammer fra *Hans-Joachim Burgert's* arbejder. Den godt 40-årige maler, grafiker og musikers indsats for kirkekunst, orgelfacader etc. kan vi her lade ligge og fastslå, at han har tegnet en versalskrift og desuden indarbejdet bogstaver som medvirkende eller endda enerådende elementer i sine grafiske arbejder, som benytter forskellige teknikker og snart er enkeltblade, snart i bogform i meget små oplag. Nogle af disse skriftprægede arbejder kan henlede tanken på lignende helt nye danske arbejder, men gennemgående er de dog langt mere bastante og mørke (jeg tvivler ikke på, at nogle vil sige »germanske« med nedsættende klang, men det ord bruger jeg nødig selv). For den antiakademiske linie i nutidens syn på skrift er Burgert værd at kende, og en del af hans arbejder er som sagt grafik uden skrift. (Burgert Handpresse, Lentzeallee 4, D 1 Berlin 33).

Andre firmaer og bøger kunne fremhæves. Men uanset den enkeltes personlige smag vækker mangfoldigheden beundring, og der kan være grund til med Wolfgang Tiessen at fremhæve, at illustrationskunsten ikke behøver at være forbundet med den eksklusive bibliofili (Aristophanes med Kokoschka-illustrationer til 6800 DM). Tværtimod, helt ned i billigbogsområdet virker førende tyske illustratører både med industriel reproduktion og originalgrafik som medium.

ED

Bemærkning til side 291 om bibliografi

I forståelse med dr. Juel-Jensen finder redaktionen anledning til at gøre en bemærkning om ordet *bibliografi*. Dette ord betyder på engelsk som på dansk læren om at udarbejde lister over bøger etc. om et bestemt emne, af en bestemt forfatter o. s. v., og betegner desuden disse fortegnelser selv. Men på engelsk har ordet også en videre betydning i retning af bogkundskab (ty. Buchkunde), altså bogtrykshistorie, bogbindsvæsen, biblioteksteknik o. s. v., og navnlig betegnelsen *historical bibliography* kan betegne et fag, der optager elementer af den udførlige beskrivende bibliotekskatalogisering, af den litterære tekstkritik og af teknisk viden om bogfremstilling især i ældre tider. Når dette fag og denne viden dyrkes særligt i engelsktalende lande, hænger det sammen med, at engelske bøger især i og efter Elizabeth-tiden ikke blot er talrigere og kostbarere end danske bøger, men også i at de udgør et højdepunkt i litteraturhistorien. Ikke for intet er det gerne professoren i ældre engelsk litteratur, der administrerer den gammeldags bogtrykpresse, som ikke få biblioteksskoler og humanistiske fakulteter i England og USA har opstillet til demonstration og praktisk brug. Bøger om »bibliografi« under disse synsvinkler er skrevet f. eks. af Arundell Esdaile, McKerrow og Fredson H. Bowers (i stigende sværhedsgrad); de trænger til danske læsere.

Rettelse

Hr. redaktør.

Til min fortrydelse ser jeg af en artikel i *Times Literary Supplement* for 7. maj, at jeg i min bog *Om at samle på bøger* s. 148 har en elementært ukorrekt oplysning om Gutenbergbiblen. Der er, rigtigt nok, 46 eksemplarer fastlagt i offentlige biblioteker, men *derudover findes 2 eksemplarer i private samlinger*, det ene hos dr. Martin Bodmer i Genève, det andet åbenbart netop solgt af Hans P. Kraus i New York til William Scheide i Princeton for en pris der angives at ligge mellem

2¹/₂ og 2³/₄ million dollars! Hvis også Bodmers og Scheides eksemplarer til sin tid ender deres 500-årige vandring i en museumsvitrine, vil denne rekordpris for en enkelt bog næppe blive slået i overskuelig tid. Og vil det mon ikke tjene bibliofilens sunde trivsel bedst?

Med tak for optagelsen. Deres forbundne

Peter Christiansen

Kgs. Lyngby, 10. maj 1970.

Beretning på delegeretforsamlingen 11. maj 1970

Medlemstallet

Ved udgangen af 1969 var medlemstallet 3596 mod 3516 året før. Bevægelsen i medlemskredsen tegner sig således:

Biblioteksvæsen	fra 396 til	382 ÷ 13
Bogbinderi	» 191 »	189 ÷ 2
Boghandel, forlag, antikvariat	» 374 »	373 ÷ 1
Bogtrykfaget	» 441 »	465 + 24
Anden grafisk virksomhed (tegnere, tilrettelæggere, faglærere, reproduktion, papir etc.)	» 300 »	337 + 37
Andre medlemmer	» 1841 »	1850 + 9

Fordelingen i afdelinger:

Københavns afdeling	fra 2332 til	2392 + 60
Fyns afdeling	» 208 »	196 ÷ 10
Nordjysk afdeling	» 127 »	121 ÷ 6
Sydjysk afdeling	» 180 »	162 ÷ 18
Vestjysk afdeling	» 112 »	144 + 32
Østjysk afdeling	» 279 »	295 + 16
Udenfor afdelingen	» 148 »	155 + 7
Udlandet	» 130 »	131 + 1

Medlemstallet i dag vil nok være lidt lavere end ovennævnte, da tilgangene siden 1. januar 1970 ikke helt har nået afgangene ved udgangen af 1969, der var på ca. 150.

Publikationerne

Publikationsudvalget, der foretager indstilling til hovedbestyrelsen om nye publikationer, består

af dr. phil. Erik Dal (formand), grafiker Austin Grandjean, bogtrykker Poul Kristensen og grafiker Bent Rohde. Udvalget har også i 1970 ydet et stort og meget grundigt arbejde og er langt fremme med sit planlæggende arbejde for de kommende år.

Bogvennen er nu gået ind i sin 6. årgang med tre hefter om året og afslutter med dette nummer et treårsbind. Selv om der, som det også fremgik af drøftelsen på sidste delegeretmøde, stadig er nogen meningsforskel i medlemskredsen om *Bogvennen* som årbog eller i hefter, er der ikke i øjeblikket planer om at gå tilbage til årsskriftet.

I 1969 kom som bekendt to publikationer hørende til året, nemlig Philip von Schantz: *De grafiske metoder* (oversat af Austin Grandjean), der udkom i samarbejde med Gyldendal, og Aleks. Frøland: *Bøger, Bogsalg, Boghandlere omkring 1875*. Samtidig med sidstnævnte, men hørende til 1970, kom efter overenskomst med Rungstedlundfondet *Karen Blixens Tegninger*, som det lykkedes at få gennemført takket være udgiveren, operasanger ved Det kgl. Teater Frans Lasson, og bogtrykker Poul Kristensen. Den blev hurtigt udsolgt, således at der nu kun disponeres over et mindre antal beregnet til nye medlemmer.

Den svenske forfatter Willy Kyrklunds skuespil *Medea fra Mbongo* på dansk ved Ivan Malinowski kom i begyndelsen af marts sammen med *Bogvennen* nr. 7. Den svenske tilrettelægger Håkan Lindström gav bogen en meget moderne ikklædning. Austin Grandjean var vor kontaktperson og havde et stort arbejde. Desværre blev bogen af forskellige grunde væsentlig dyrere end forudset. Årets sidste bog, *Den håndindbundne bog*, der bliver nr. 6 i serien »for bogvenner«, er skrevet af overlærer A. V. Priem-Nielsen, faglærer Johs. Hyloft og bogbindermester Knud Erik Larsen; den foreligger i spaltekorrektur. Erik Dal foretager den redaktionelle afpudsning, tilrettelægger er Mogens Poulsen, og bogen trykkes hos Langkjær.

For 1971 er planlagt *Grafisk kommunikation* redigeret af Austin Grandjean og Bent Rohde. Desuden arbejdes med planer for en *børnebog*.

Afdelingerne

Afdelingernes formænd vil i tilslutning til denne beretning redegøre nærmere for afdelingernes virksomhed. En ganske særlig tak skal rettes til den mangeårige formand for Østjysk afdeling, antikvarboghandler Finn Bøckmann, der er til stede for sidste gang efter at være afgået som formand for afdelingen. Det var Bøckmann, der i 1942 tog initiativet til oprettelsen af Århus afdeling, der senere blev til Midtjysk og nu hedder Østjysk afdeling. Han har været medlem af hovedbestyrelsen siden landsforeningens strukturændring i 1946 og er ved sin afgang det hovedbestyrelsesmedlem, der har størst anciennitet. Bøckmann har både i afdelingen og i hovedbestyrelsen været overordentlig virksom og initiativrig og har som formand for den største provinsafdeling med særpræg og energi søgt at varetage de særlige provinsinteresser. Vi vil komme til at savne ham.

Der er også grund til at fremhæve det initiativ, Københavnsafdelingen har udfoldet, og den succes, man opnåede særlig med hensyn til studiekredse og virksomhedsbesøg, som det næppe går nogen for nær at tillægge Henry Thejls og afdelingens energiske sekretær Torben Smistrup; sammen har de desuden udfoldet sig ved rejser til provinsafdelinger med foredrag og udstilling af privattryk. Også Ole Olsens vellykket gennemførte studierejse til Schweiz sidste sommer var en bemærkelsesværdig nydannelse indenfor foreningen.

Klareboderne 10

Et udvalg bestående af formanden, Christian Ejlers, V. O. Permild og sekretæren har i nogen tid arbejdet med problemerne omkring ejendommens anvendelse, restaurering og modernisering, uden at man dog på nærværende tidspunkt er nået til et endeligt resultat. Man har fornylig haft et møde med arkitekt Karsten Rønnow, som i 1968 foretog beregninger over omkostninger vedr. eventuel restaurering. Der har desuden været kontakt med statens særlige bygningssyn, der er positivt overfor en mulig fredning af ejendommen med de i denne forbindelse sædvanemæssige statstilskud. Endvidere har landsretssagfører Mogens Müllertz været særdeles virk-

som og opnået et ret stort lånetilbud til rimelig rente fra Bikuben. En del af problematikken hænger sammen med foreningens fremtidige sekretariatsordning, idet Ipsen har meddelt, at han snart må begynde at afvikle i hvert fald en del af sit arbejde, herunder at få flyttet bøger, arkiv m. m. fra sit hus til Klareboderne. Hertil kræves mere plads, som efter al sandsynlighed må findes ved at tage stueetagen ind til foreningsbrug i løbet af et eller to år.

Der er grund til at rette en varm tak til Irs. Müllertz, fordi han efter sin udtrædelse af hovedbestyrelsen har villet fortsætte med sit vederlagsfri arbejde for husets administration.

Tilskud og gaver

Tilskuddet fra De grafiske Fags Sammenslutning har fortsat været på 7650 kr. ydet af Københavns Bogtrykkerforening, Dansk Provinsbogtrykkerforening, Bogbinderlauget i København, Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinsen, Kemigrafauget i Danmark, Dansk Litograflaug og Organisationen af Bladudgivere i Provinsen. De forenede Papirfabrikker forhøjede sit konstante tilskud fra 2500 til 3000 kr., og Den danske Forlæggerforening fra 2000 til 3000 kr. Til gennemførelsen af udstillingen Dansk Bogproduktion ydede forlæggere og boghandlere for anden og sidste gang gennem en særlig fond 10.000 kr. Ny Carlsbergfondet støttede udgivelsen af Bogvennen med 5000 kr. Til Klareboderne-fondet kom atter i 1969 3000 kr. fra Brevduetotalisatoroverskuddet foruden indtægten af forskellige til samme formål skænkede bøger fra Kemigrafafagets og Litograffagets Lærlingskole ved bogbindermester Bent André, fra Odense Stiftsbogtrykkeri og fra bogtrykker Poul Kristensen, Herning.

Desuden har som tidligere en lang række medlemmer udført et stort, vederlagsfrit arbejde ved forskellige arrangementer og i udvalg samt i forbindelse med udgivelser. Foreningen udtrykker en stor tak for denne uvurderlige hjælp.

Dansk Bogproduktion

Denne udstillings fornyelse gennem de to sidste år med voksende tilslutning, der i 1969 steg til ca. 5000 besøgende, gør det mere end beklageligt, at vi har måttet opgave at gennemføre en

udstilling i 1970. Vi har simpelthen ikke råd til det, når – som tilfældet er – det særlige tilskud fra forlægger- og boghandlerside som nævnt er bortfaldet for 1970. Vi håber dog, at der senere vil vise sig muligheder for genoptagelse af dette årlige bogskue.

Forening for Boghaandværks ærespris

Som den 11'te i rækken, siden bogtrykker Nordlunde i 1958 fik prisen første gang, er den i år givet til bogkonsulent Viggo Naae. Når hovedbestyrelsen har valgt Naae til æresprisen, skyldes det hans arbejde for bogens tilrettelægningsgenem mere end en menneskealder.

F. Hendriksen-medaljen

Efter indstilling af komiteen for årets bedste bogtryk er denne i år givet til Dansk Typograf-forbunds Københavns-afdeling for jubilæumsbogen Udenlandske H. C. Andersen-illustrationer af Erik Dal.

Børnebogsudvalget

Beretning foreligger ikke.

Komiteen for årets bedste bogtryk

Efter at hovedbestyrelsen og komiteen påny har gennemdrøftet arbejdsformen, er det besluttet at fortsætte med to ændringer. Den ene er, at to af de fire jurymedlemmer, der foretager den endelige udvælgelse, vælges udenfor komiteens kreds. Disse to blev i år arkitekt Esbjørn Hiort og overfaktor Aage Wantzin, der sammen med komiteens repræsentanter, bibliotekar Svend Eriksen og klichéfabrikant Hans Christensen, i april sluttede arbejdet. Den anden ændring er, at der søges udvalgt mindst én bog i hver af de 9 grupper, udvælgelsen omfatter.

Til formand for komiteen i stedet for landsretssagfører Mogens Müllertz, der i konsekvens af sin udtrædelse af hovedbestyrelsen nedlagde sit 25-årige hverv, valgtes førstebibliotekar Bjørn Ochsner, der siden 1953 har repræsenteret Danmarks Biblioteksforening. Nye medlemmer af komiteen er iøvrigt arkitekt Povl Abrahamson, valgt af Akademisk Arkitektforening, overlærer K. C. Jensen, valgt af Reproteknisk Fagskole og arkitekt, professor Naur Klint, valgt af Kunst-

akademiet. Som sekretær har boghandler C. Holgersen indvilget i foreløbig at fortsætte.

Fortegnelse over årets bedste bøger (bogtryk og bogbind) vil nu blive udarbejdet og på sædvanlig vis tilbudt medlemmerne. Den trykkes velvilligt af Henry Thejls.

Komiteen for årets bedste bogbind

Denne komite, der fortsat har lektor Edw. C. J. Wolf som formand og fhv. overlærer Jens Olsen som den energiske sekretær, har i år første gang haft deltagelse af de nyvalgte medlemmer: bogbinder, fagforeningsformand Jens Brinklund og bogbindermester Erik B. Thomsen. Også denne komite er nu ved at afslutte årets arbejde.

Agitationen

Den nye agitationstryksag fremstillet af Thejls og Smistrup blev trykt i 10.000 ekpl. og er anvendt på forskellig måde ved udstillinger og møder i København og provinsen, ligesom den i efteråret blev sendt til samtlige medlemmer i en særlig kuvert. Dette har såvidt det kan skønnes givet nogle hundrede medlemmer. Særlig den direkte udsendelse til medlemmer støtter den antagelse, at den bedste agitation er den, der foregår fra medlemmernes side overfor venner og bekendte.

Hovedbestyrelsen

Efter sidste delegeretmøde konstituerede man sig med bogtrykker Louis Rasmussen som næstformand (genvalg) og litograf V. O. Permild som kasserer (nyvalg). Man enedes endvidere om nedsættelsen af et forretningsudvalg bestående af formanden, kassereren, Thejls og sekretæren. Der var enighed om, at forretningsudvalgets virksomhed ikke skulle berøre hovedbestyrelsens kompetence.

Til den afgående formand, rigsbibliotekar Palle Birkelund, er rettet en varm tak for hans virke som formand siden 1959 og givet en gave fra foreningen og fra hovedbestyrelsens medlemmer.

Nordisk Bogkunst

Den hvertandet-årige udstilling fandt sted i oktober i Helligåndshuset. Ved åbningen talte formanden for De grafiske Fags Sammenslutning,

direktør Leif Hartwell, og formanden for den danske komite, landsrettsagfører Mogens Müllertz. Udstillingen havde som de foregående år dronningen som protektrice. I æreskomiteen sad de nordiske landes ambassadører og repræsentanter for boglige sammenslutninger. I 1969 var også den franske ambassadør i æreskomiteen, da der i tilslutning til udstillingen blev vist franske udvalgte bøger.

Den nordiske komite havde møde i Oslo i januar, hvor landsrettsagfører Müllertz afløste bogtrykker H. Durban-Hansen som nordisk formand. Her blev blandt andet drøftet afholdelse af en nordisk boguge i Danmark i maj 1971, som man håber at kunne gennemføre. Planerne for denne er lagt i hænderne på Christian Ejlers, Ellegaard Frederiksen, Austin Grandjean og Bent Rohde med grundtemaet Grafisk kommunikation. Førstnævnte deltog i Oslo-mødet.

I den danske komite har Københavns Bogtrykkerforening indvalgt bogtrykker Jens Nordlunde, der afløser bogtrykker O. V. Andreasen.

Som det vil vides, arbejder den danske komite med Ipsen som sekretær i nært samarbejde med Forening for Boghaandværk. Økonomisk oprettholdes virksomheden af de to danske bogtrykkerforeninger.

Mindeord

Siden sidste delegeretmøde er to af foreningens tidligere formænd afgået ved døden.

Museumsdirektør *Erik Zahle* blev formand ved foreningens rekonstruktion i 1933. Han var en meget aktiv formand, og der blev i hans formandstid gennemført meget nyt, hvoraf skal nævnes bogudvælgelsen og demokratisering af publikationerne. Der var tale om et virkeligt genrejsningsarbejde efter en række ret døde år. I 1943 blev Zahle afløst af bogtrykker Johan Olsen.

Bogtrykker *C. Volmer Nordlunde* afløste Johan Olsen efter dennes død i 1946. Det blev hans lod at gennemføre omdannelsen til landsforening. Han udtrykte sine tanker således: »Det bør være en virkelig landsforenings og ikke en københavnsk forening med filialer.« Nordlunde var formand, til han i 1951 blev afløst af Vald. Pedersen.

DRIFTSREGNSKAB FOR ÅRET 1969

		<i>Indtægter</i>
Kontingent (8.000 kr. moms fradraget)		133.954.50
<i>Tilskud og gaver:</i>		
Den danske Forlæggerforening	3.000.00	
De forenede Papirfabrikker	3.000.00	
De grafiske Fags Sammenslutning	7.650.00	13.650.00
Salg af publikationer		6.111.71
Renteindtægter		2.800.22
Adm. af Klareboderne 10		2.400.00
Diverse indtægter		52.10
Underskud		11.134.83
		<hr/> 170.103.36

		<i>Udgifter</i>
Bogvennen	37.166.67	
÷ Ny Carlsbergfondet	5.00.00	32.166.67
von Schantz: De grafiske metoder	34.226.81	
÷ salg	295.00	33.931.81
Frøland: Bøger, bogsalg	26.626.75	
÷ salg	2.500.00	24.126.75
Dansk bogproduktion 1968	22.426.25	
÷ tilskud forlæggere og boghandlere	10.000.00	
÷ tilskud Kulturministeriet	5.000.00	7.426.25
Årets bedste bogtryk		7.830.11
Årets bedste bogbind		7.166.36
Tilskud til afdelinger		13.731.59
Afskrivning på inventar		1.000.00
Hovedbestyrelse, delegeretmøde, revision, udvalg		12.262.62
Sekretariat		9.640.00
Porto		2.443.70
Tryksager		3.385.23
Agitation		2.905.95
Diverse udgifter		7.321.43
Lokaleudgifter, Klareboderne 10, 1.		4.764.89
		<hr/> 170.103.36

STATUS PR. 31. DECEMBER 1969

		<i>Aktiver</i>
Likvide beholdninger		57.186.56
Inventar 1/1 1969	4.610.00	
÷ afskrivning	1.000.00	3.610.00
Bogvennen 1970		4.052.88
Beholdning af bøger		2.500.00
Nordisk Bogkunst		81.80
Moms		1.961.20
Karen Blixens tegninger		30.683.56
Kyrklund: Medea fra Mbongo		2.374.20
Salgsbøger for fremmed regning		200.00
Moderne bogbind for bogvenner		1.311.92

Klareboderne 10, ejendomsværdi	240.000.00	
+ depositum, Belysningsvæsenet	150.00	
	<hr/>	
	240.150.00	
÷ prioritetsgæld	73.055.88	
÷ forudbetalt husleje og deposita	5.920.25	161.173.87
Grundejernes Investeringsfond		1.490.00
		<hr/>
		266.625.99
Afdelinger, tilskud tilgode incl. kreditorer		16.485.17
Hensat til selskabsskat		396.20
Kontingent 1970, forudbetalt		100.535.00
<i>Fond: Klareboderne 10:</i>		
Saldo 1/1 1969	÷ 153.60	
Gaver	3.220.00	
Skænkede bøger solgt	6.149.00	9.369.00
		<hr/>
		9.215.40
Anskaffelser	518.50	8.696.90
Kapitalkonto, Klareboderne 10, 1/1 1969	140.174.83	
+ ejendommens overskud	6.279.40	146.454.23
Kapitalkonto:		
Saldo 1/1 1969	5.193.32	
÷ underskud	11.134.83	÷ 5.941.51
		266.625.99

DRIFTSREGNSKAB 1969 FOR KLAREBODERNE 10

Huslejeindtægt	23.124.05	<i>Indtægt</i>
Rente, investeringsfond	39.00	
Refunderet, investeringsfond	220.00	259.00
	<hr/>	
Prioritetsrenter	4.686.62	<i>Udgift</i>
Ejendomsskatter	5.243.60	
Vandafgift	223.32	
Dagrenovation	327.40	
Forsikring, grundejerforening	1.007.38	
Skorstensfejer, elektricitet	108.10	
Reparationer, vedligeholdelse	297.33	
Vicevært	1.721.50	
Diverse	38.40	
Administration	2.400.00	
Afskrivning på investeringsfond	1.050.00	
Overskud	6.279.40	
	23.383.05	23.383.05

København, den 5. maj 1970.

sign. V. O. Permild, kasserer

sign. Gunnar Ipsen, sekretær

Foranstående driftsregnskab og status er opstillet på grundlag af foreningens bøger, som vi har revideret. Kontingentindtægten og bidrag til ejendommen,

Klareboderne 10, er dog ikke kontrolleret af os. Den i status opførte sparekasse- og girobeholdning er afstemt. Prioritetsgælden i ejendommen Klareboderne 10, er afstemt med sidst foreliggende terminskvitteringer.

København, den 5. maj 1970.

sign. *John G. Krarup*, kontorchef

Revisionsfirmaet H. E. Noisen

sign. *Knud Noisen*, statsaut. revisor

Bent Juel-Jensen

er født 1922 og blev cand. med. 1949. Kort efter indgik han ægteskab og tog bopæl i Oxford, hvor han tog magistergrad i fysiologi og engelsk lægeexamen. Juel-Jensen er medicinsk overlæge på universitetshospitalet Radcliffe Infirmary, universitetslektor og medlem af New College.

En tidlig og stærk kærlighed til bøger har sat sig frugt i en række bidrag til *The Library*, *The Book Collector* m. v. og i den lille bog *En bogsamling i Oxford*, som er anmeldt i *Bogvennen* 1966 s. 172. Juel-Jensens position som samler og bibliograf har bl. a. fundet udtryk i hans valg til Council of the Friends of the Bodleian.

Interessen stammer ikke fra fremmede. Dr. Juel-Jensens far var overlærer Gerhard Jensen, Odense, indtil sin nylige død kendt i FFB's Fyns-afdeling og repræsentantskab.

Tak til Poul Kristensen

Ved overgangen til Krohns Bogtrykkeri, København, føler redaktionen anledning til at takke Poul Kristensen, Herning, for godt og forstående samarbejde gennem tre år.

Navne- og emneregister

- AIGA* The American Institute of Graphic Arts 22 ff.
- Andersen, Jørgen*: De skrev det i marginen 117-123
- Asmussen, Svend-G.*: Nodernes alfabet. Musikhøjskolens Forlags nodesætter i Egtved 181-186
- Auktionsprotokol* over Søren Kierkegaards bogsamling (anm. af Aage Jørgensen) 26
- Berry, W. Turner* and H. Edmund Poole: *Annals of Printing. A Chronological Encyclopedia from the earliest Times to 1950* (anm. af Erik Dal) 179
- Bibliografi* 300
- Bibliotheca Oehlschlägeriana* (anm. af Aage Jørgensen) 26
- Biblis* 1967 (anm. af Chr. Ejlers) 108-109; 1968 176-178; 1969 279-280
- Biilmann Petersen, Gunnar* 1897-1968 (nekrolog af Ejnar Philip) 82
- BOGBEDØMMELSE**
- Dansk bogproduktion* 1968 179
- BOGBIND**
- Danske bogbind i Paris* 109
- BOGILLUSTRATION**
- Polak* bogillustration 6-20
- Lærebogsillustrationer* 228-239
- Dal, Erik*: Fra den tyske bibliofili og illustrationskunst 298-299
- Book Typography* 1815-1965 in Europe and the United States of America (anm. af Erik Dal) 173-174
- Borup, Morten*: Johannes V. Jensens bibliotek 187-201
- Die Buchillustration* in Deutschland, Österreich und der Schweiz seit 1945 (anm. af Erik Ellegaard Frederiksen) 145-146
- Det *Büttnerske* bibliotek 99 ff.
- Christiansen, Peter*: Om at samle på bøger og andet bogligt og bibliofilt (anm. af Erik Dal) 277-278
- Dal, Erik*: Goethe/Meister/Unger 1795. En nyklassicistisk overgangsskrift. *Monumenta Typographica* VIII 271-276
- : Om gudsstaten, Subiaco 1467. En overgangsskrift fra humanismens tid. *Monumenta Typographica* VII 240-245
- : Otto Eckmann i Paris 1900. En overgangsskrift i Jugendstil. *Monumenta Typographica* IX 281-285
- : Fra den tyske bibliofili og illustrationskunst 298-299
- : Anm. 23-25; 173-174; 178; 277-278
- Danielsen, Aksel*. Det Berlingske Bogtrykkeri 1903-1968 (nekrolog af Erik Ellegaard Frederiksen) 81-82
- Dante con gran naso* 124 ff.
- Diplomatarium Danicum* 202-206
- Doves Press* 94-98
- Durban-Hansen, Halvor*: Forening for norsk bokkunst 78-81
- : Norske bokbestræbelser i 50-60-årene 149-162
- Ehrensward, Ulla*: Svensk kritik af bogudstillinger (anm. af Erik Ellegaard Frederiksen) 247-248
- Ejlers, Chr.*: Anm. 83; 108-109; 176-178; 246-247; 278-279; 280
- Flandrup, Paul*: Præsentation af E. Nemirovskij: Var Hans Bogbinder den russiske Gutenberg? 217-227
- FORENING FOR BOGHAANDVÆRK**
- Delegeretmøde* 28.5.1968 110-115; 19.5.1969 207-213; 11.5.1970 300-306
- Hovedbestyrelsens* beretning for året 1967-68 110-115
- Hovedbestyrelsens* møde 24.2.1969 180; 19.8.1969 214
- FORENINGSNOTER**
- Børnebogsudvalg* nedsat 28
- Idébørs* for privattryk 147; 215
- Klareboderne* 10 83
- The *Fraser Press* (anm. af Chr. Ejlers) 278-279
- Frederiksen, Erik Ellegaard* 22-23; 81-82; 145; 278

- Fund og Forskning* 16 1969
(anm. af Erik C. Lindgren)
175-176; 17 1970 (anm. af
Chr. Ejlers) 279
- H. P. Klubben 179
- Holten, Knud*: Noget om bogen:
Myten om fuglen F 296
- Hoffmann, Felix*: Venstre og
højre i billedet 266-270
- Hyltoft, Johannes*: Bakkemarmor - marmoreret papir
85-93
- Idébørs* for privattryk 147; 215
- Illustration* 63 298
- International Grafik* (anm. af
Chr. Ejlers) 246-247
- Jensen, Johannes V.* 187-201
- Jenson* Antikva 1 ff.
- Jespersen, Iver*: Goethe og det
Büttnerske bibliotek i Jena
99-106
- Juel-Jensen, Bent*: Eksemplaret.
Bibliofile betragtninger, ikke
alle venlige, fra hinsides
Vesterhavet 286-295
- Jørgensen, Aage*: Anm. 26-27
- The Kelmscott Press* 74 ff.
- Kierkegaard, Søren* (Kommentar af H. P. Rohde til Aage
Jørgensens anmeldelse af
Auktionsprotokol over Søren
Kierkegaards bogsamling)
82-83
- KTAS'* nye navnebog (anm. af
Poul Erik Skrivers) 21-22
- Kyster, Anker. A. V. Priem-Nielsen* (anm. af Erik Dal)
178
- Larsen, Grethe*: Bibliografi over
bøger tilrettelagt af Steen
Eiler Rasmussen 71-73
- Lewis, John*: The Twentieth
Century Book (anm. af Erik
Dal) 174
- Lindgren, Erik C.*: Anm.
175-176
- LÆSELIGHED**
Zachrisson, Bror: Noget om
læselighed 163-167
- Rasmussen, Steen Eiler*: Om
læsningens bekvemmelighed
59-62
- MONUMENTA
TYPOGRAPHICA**
I 1-5; II 74-77; III 94-98; IV
124-130; V 168-172; VI 202-
206; VII 240-245; VIII 271-
276; IX 281-285
- Moran, James*: Stanley Morison
29-47
- Morrison, Stanley* 29-47
- Morris, William* 74-77
- Mourier, Eric*: Noget om bogen:
Myten om fuglen F 296
- Musikhøjskolens Forlag* 181-
186
- Nemirovskij, E.*: Var Hans Bog-
binder den russiske Guten-
berg? 217-227
- NODETRYK**
Musikhøjskolens Forlag 181-
186
- Philip, Ejnar*: Nekrolog over
Biilmann Petersen 82
- : The English Bible. The Do-
ves Press Vol. I-V 1903-5.
Monumenta Typographica 111
94-98
- : *Impressa littera venetiana*.
Nicolas Jenson og hans skrift.
Monumenta Typographica I
1-5
- : William Morris og Alfred
Lord Tennyson. Maud. Et
melodrama. The Kelmscott
Press. *Monumenta Typogra-
phica* II 74-77
- Portman, Arne og Mads*: Om-
kring en samling H. C. Ander-
sen dedikationer (anm. af
Aage Jørgensen) 27
- Priem-Nielsen, A. V.* — Anker
Kyster (anm. af Erik Dal)
178
- Printing and the Mind of Man*
(anm. af Erik Dal) 23-24
- Priscian-grammatikken* 117 ff.
- Rasmussen, Steen Eiler* 50 ff.
—: *Bibliografi* over bøger til-
rettelagt af 71-73
- : Bogen som industriprodukt
63-70
- : Om læsningens bekvemme-
lighed 59-62
- Rohde, Bent og Birgit Sylvan-
der*: Dante con gran naso. En
spændende bog fra en ned-
gangsperiode i italiensk bog-
tryk. *Monumenta Typogra-
phica* IV 124-130
- : *Diplomatarium Danicum*.
Et smukt eksempel på viden-
skabelig sats. *Monumenta
Typographica* VI 202-206
- : Romain du Roi. En kongelig
skrift i et populært værk.
Monumenta Typographica V
168-172
- Rödel, Klaus*: Exlibris publika-
tioner (anm. af Erik Elle-
gaard Frederiksen) 278
- Schauer, Kurt*: Den tyske For-
bundsrepublikks bogkunst i de
sidste 10 år 131-144
- SKRIFTSNIT**
Didot 202-206
- Doves Press'* skrift 96 ff.
- Eckmann-Schrift* 281-285
- Gill Grotesk* 41 ff.
- Gill Perpetua* 42 ff.
- Golden Type* 74-77
- Jenson* Antikva 1 ff.
- Romain du Roi* 168 ff.
- Subiaco-skriften* 240-245
- Unger-fraktur* 271-276
- Sigill, Blätter für Buck und
Kunst* 298

Skriver, Poul Erik: Typografiens
brugskunstner Steen Eiler
Rasmussen og bogen 50-58
Snorrason, Egill: Dansk læge-
videnskabs boglige udtryk i
det 16. og 17. århundrede
249-265
Studiographic (anm. af Chr.
Ejlers) 83
Subiaco skriften 240-245
Svensson, Georg: Förening för
bokkunst 107-108

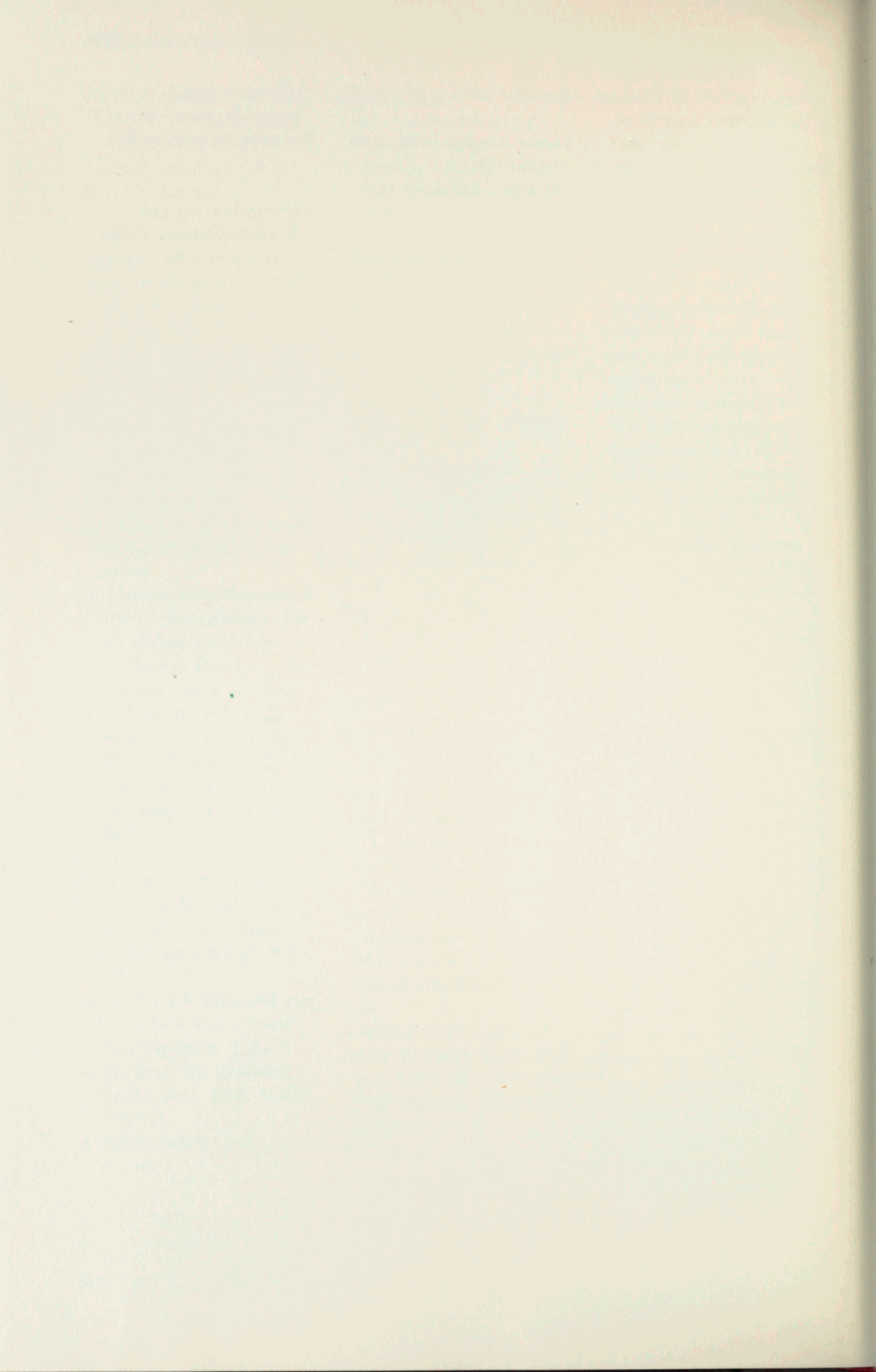
Sylvander, Birgit se Bent Rohde
Tempte, Nils: Den pedagogiska
bilden 228-239
Tennyson, Alfred Lord 74 ff.

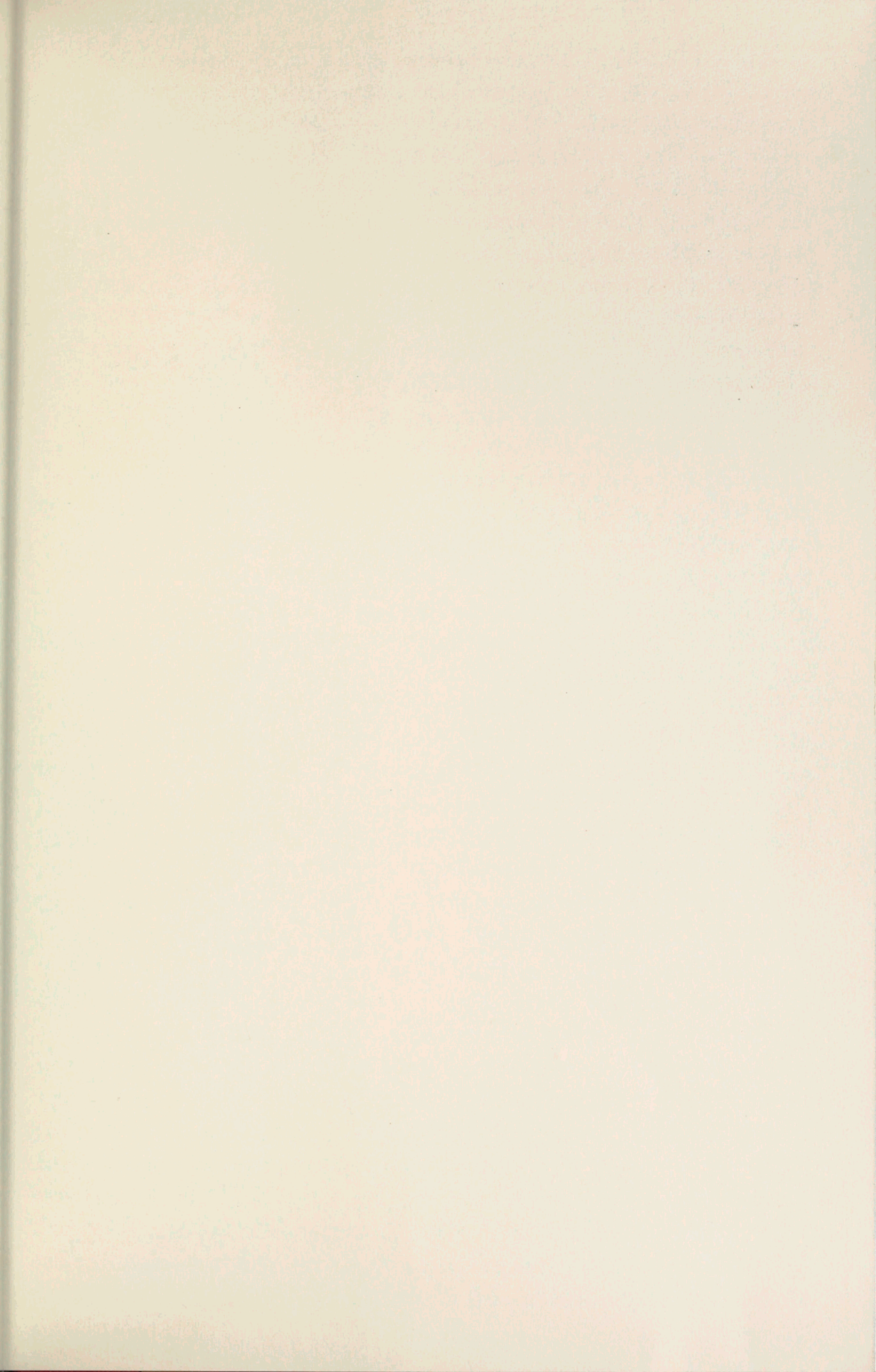
TYPOGRAFI

KTAS' nye telefonbog 22 ff.
Snorrason, Eigil: Dansk læge-
videnskabs boglige udtryk i
det 16. og 17. århundrede
249-265

Typografiens brugskunstner.
Steen Eiler Rasmussen 50 ff.
Den tyske Forbundsrepublik
131 ff.

Unger-fraktur 271-276
Wroblewska, Danuta: Polsk
bogillustration. Et led i en
kunstnerisk opdragelse 6-20
Zachrisson, Bror: Noget om
læselighed 163-167

d 1133

absq; materia qcq̄ facere: sciant se multo dissimilia dicere. Prouidentia enim seper homium artibus materia subicit. Hæc aduersus illos dicta sufficiat: q̄ quoniã inuisibilis terra iformisq; dicit: iccirco materia primã nõ genitã existimarũt. Hæc Origenes. Philo aut iudæus de hac quæstione sic scripsit. De quãtitate aut substãtiã utrũ facta sit dicẽdũ est ad formationẽ uniuersi tãtam materia deũ creasse: ut nec superfluer& nec deficer&: absurdũ eĩm ẽ hunc uel illũ artificẽ diligentissime de quantitate materiã sufficiẽtis præcipue in preciosa materia puidere: deũ uero qui numeros & mensurã oĩum nouit mĩme de hoc puidisse. Ausim igitur exclamare nec pluri nec pauciori materia ad creationẽ mũdi opus fuisse. Nõ eĩm iteger ex oĩbus ptibus mũdus ess& si nõ a sufficiẽti materia esset formatus: Sed quũ prudẽtis ppriũ artificis sit antea q̄ iccepit sufficiẽtiã materiã pspicere: homo qdẽ mortalis errare põt: ut nõnunq̄ deficiẽti materiã additamẽta quærat: nõnunq̄ ablationem a superfluẽte. Deus uero cui nihil deest: qq; oĩa põt ad unguẽ sufficiẽtẽ pduxit hylẽ: Sed q̄ cauillari uolũt argumẽta multiplicãt: q̄ uero philosophari ueritate reꝝ cõtenti sũt. Hæc etiã Philo. Maxio uero isigni apud christiaõs uiro liber qdã de materia scriptus est: unde nõnulla mihi sumẽda esse uideo ad exq̄sitã quæstioĩs decisionẽ: Credo inq̄t te quoq; ipũm uidere duo nõ geita simul esse nõ posse: q̄uis illud addidisti alterũ ex duobus necessariũ uideri aut separatũ esse deũ a materia aut cõiũctum. Si igit cõiũctũ esse qdã uoluerit dicere: unũ non genitũ dic&. Nã si cõiũcta simul sũt duo nõ genita esse non possũt: Sed sicut cõsequẽter dicimus unã rẽ genitã hoĩem esse multis ptibus cõstitutũ: sic necesse ẽ si non est separatus a materia deus: unũ nõ genitũ dicere: sin uero separatũ quis dic&: necesse erit aliquod iter eos esse discrimen quo disseparẽtur: non enĩ põt aliud ab alio distare: nisi tertiũ quoddã sit quo distare dicunt. Istud aut ulterius p̄gredit. Nã si tria dabunt ĩgentia: similiter de ipsis quæra: & si coniuncta qs dic&: superiorẽ referã rõnẽ: sin uero separata: quartũ necessario ĩroduc&: quæ separatio efficit. Sed illud forsã q̄spiã cogitabit: nec separatũ esse deũ a materia: nec rursus cõiũctũ: sed esse in materia uelut ĩ loco & materia in deo tanq̄ continẽs: Erit ergo a materia circũscriptus deus: quũq; ipsa ĩ stabilitate sua huc atq; illuc ferat ipse quoq; mutabilis erit. Præterea si materia iformis fuit: ornata uero formis ad melius a deo mutata: deus quoq; erat in re locoq; iformi. Ad hæc ĩterrogãdũ ẽ utrũ deus replebat materia: an in pte aliqua materiã fuit: nã si ĩ parte fuit minor multo q̄ materia ẽ: si totã replebat qũo eã trãsmutãdo formauit: necesse eĩm ẽ aut cõtractũ illud formasse: quod sui cõtractioẽ uacuũ fuit relictũ: aut se quoq; ipsum una cum materia

I de kommende tre år vil
Bogvennen blive trykt hos
Poul Kristensen i Herning.

Som skrift benyttes Janson
Antikva, ikke at forveksle
med den i dette hæfte om-
talte Jenson-skrift.

Samtidigt er typografien
lagt om, hvorved man har
opnået en bedre udnyttelse
af siderne samt større
bevægelighed.

Omslagene er også et ny-
brud. Ideen er, at de til sin
tid kan indbindes sammen
med hæfterne og derved
danne plancher i tilknyt-
ning til den første
artikel i hvert nummer.

A CONSCRIPT'S LIFE

WHAT! NO MORNING TEA?

by **ANTHONY COTTERELL**

This is a book for which a large number of people has been waiting. It is a day-by-day account of exactly what happens to the average conscript during his first months in the army. Its author, aged twenty-four, was on the staff of the *Daily Express*; and he knows exactly how to express the feelings of the men with whom he is serving. This is the first book of its kind. Not only will every man who is going to be called up want to read it—just as one reads the guide-book of a place before visiting it—but so will every young conscript, and the parents, wives and sweethearts both of conscripts and of those about to be conscripts.

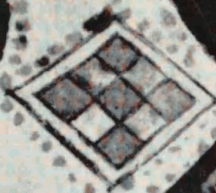

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DANSKE TIDSSKRIFTER

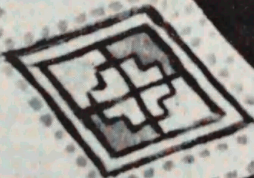

III

m

m

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DANSKE TIDSSKRIFTER

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DANSKE TIDSSKRIFTER

104-129

Nodesætteren ved sættebordet. Foran står sættekassen med manuskriptholder.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DANSKE TIDSSKRIFTER

КТОЮСАПСАНИЕСТАГАМЪ

Павелъ посланникъ ісхвъ, попове
 лѣнію бга, еспа нашего, нга ісаха,
 оупованіа нашего. тнмодію при
 еномд чадѣ квѣрѣ. блгодать
 млть, нмиръ ѿбга ѿца нашего,
 ісаха га нашего. іакоже оумолн

хтѣ превытнвѣсѣсѣ, ндын вмакедонію.
 да запрѣтнши нѣконмъ неходити конны
 оуугле, ннже вни мѣтн блснѣ нро до словіи мъ
 бееконечны. іаже ста за нѣа пате творѣ ане
 бжїе троеніе еже вѣрѣ. гла н зна же блго вѣ
 стїи єсть, лнбы ѿчнста срца нсовѣстн блгн,
 нвѣры нелнцемѣрныа. нхже нѣцыи по
 грѣшнвшє, оуіклоннша еа вєзѣмлаа словє
 са. хотѣще быти законооучнтелн, нразѣ
 мѣнщеннїа же гла, нн онн же оутвержаю.
 конє, ппа. вѣм же іако добръ законъ єсть

вѣто, кс, па. чѣдо тнмодіє, вѣмъ іако

ЗА
СОН
А

ЗА
СОД

рѣа

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DANSKE TIDSSKRIFTER

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DANSKE TIDSSKRIFTER

WIDMUNG

ihrem langjährigen Geschäftsfreunde, dem Senior der Offenbacher Buchdruckerschaft und allverehrten Begründer der Firma C. Forgers Druckerei, Offenbach am Main

Herrn Carl Forger

bringt Unterzeichnete anlässlich seines 70. Geburtstagsfestes die aufrichtigsten Glückwünsche dar. Möge dem Jubilar ein recht langer, glücklicher Lebensabend beschieden sein. 16 Offenbach am Main, 28. Juni 1902

Rudhard'sche Bießerei in Offenbach am Main

